

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem ve věci

žalobkyně: N. P., narozená X
bytem X
státní příslušnost Ukrajina

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 7, 170 34 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2021, č. j. OAM-814/ZA-ZA11-LE26-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, ze dne 2. 12. 2021, č. j. OAM-814/ZA-ZA11-LE26-2021, se **zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 121 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2021, č. j. OAM-814/ZA-ZA11-LE26-2021, jímž žalovaný rozhodl, že žádost o udělení azylu je nepřipustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a řízení o udělení mezinárodní ochrany se podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastavuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Žaloba

2. Žalobkyně v žalobě uvedla, že byla zkrácena na svých právech, neboť žalovaný nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Dle žalobkyně přijaté řešení není v souladu s veřejným zájmem a domnívala se, že správní orgán nezohlednil všechny skutečnosti, které byly v její prospěch. Napadené rozhodnutí žalobkyně považovala za nezákonné, trpící vadami řízení, zejména nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů a nesrozumitelnost.
3. Žalobkyně poukázala na to, že při pohovoru ke své opakované žádosti dne 30. 9. 2021 uvedla nové skutečnosti pro svou opakovanou žádost. Žalobkyně se obávala diskriminace ruský hovořícího obyvatelstva na Ukrajině, jelikož ona sama mluví rusky. Ukrajinsky mluví s ruským přízvukem. Žalobkyně žila celý svůj život na Ukrajině, svou zemi opustila, až když byla reálná hrozba války. Dle žalobkyně žalovaný k těmto skutečnostem nepřihlédl a pouze konstatoval, že od předchozí žádosti žalobkyně nedošlo k nové skutečnosti ve smyslu ustanovení § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Žalobkyně upozornila na aktuální dění na Ukrajině, která čelí válečné hrozbě ze strany Ruska. Žalobkyně také podotkla, že Ukrajina zavedla brannou povinnost i vůči ženám a v případě války by žalobkyně také musela nastoupit a bojovat, z čehož má žalobkyně strach.
4. Žalobkyně zdůraznila, že správní orgán nezohlednil aktuální situaci na Ukrajině a domnívala se, že splnila podmínky dle § 11a zákona o azylu, jelikož se situace na Ukrajině od posuzování první žádosti změnila, tyto nové skutečnosti nastaly až po pravomocném ukončení předchozího řízení a žalobkyně by byla vystavena pronásledování nebo by ji hrozila vážná újma. Žalobkyně odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2020, č. j. 4 Azs 175/2020, který se sice týkal situace v Turecku, ale žalobkyně byla toho názoru, že je výstižný i pro Ukrajinu. Zdůraznila, že správní orgán si neobstaral veškeré informace o zemi původu a tím zanedbal své povinnosti vyplývající pro něj z § 3, § 2 odst. 4 a § 50 odst. 3 a 4 správního řádu, poněvadž pokud by si zjistil veškeré informace, zjistil by, že žádost žalobkyně byla přípustná. Pro nedostatek zdrojů pro rozhodnutí a nedostatečné odůvodnění, považovala žalobkyně rozhodnutí za nepřezkoumatelné.
5. Žalobkyně k žalobě doložila lékařské zprávy, které dokládají její zdravotní problémy.
6. Dále žalobkyně doložila články ohledně hrozícího válečného konfliktu s Ruskem.
7. V neposlední řadě žalobkyně namítala, že se správní orgán nezabýval možným ohrožením žalobkyně z důvodu jejího trvalého bydliště v Záporoží, v blízkosti Donbasu, kde se stále odehrávaly boje. Před opuštěním země se nechala registrovat ve Lvově, aby si mohla vyřídit povolení k odjezdu z Ukrajiny, avšak nikdy zde opravdu nebydlela.

Vyjádření žalovaného k žalobě

8. Žalovaný ve vyjádření k žalobě stručně zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení a odkázal na obsah správního spisu, podklady k předchozímu řízení a na napadené

rozhodnutí. Konstatoval, že neshledal důvody pro opakované meritorní posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, neboť žalobkyně neuvedla žádné nové skutečnosti ve smyslu zákona o azylu. Skutečnosti, které žalobkyně uvedla k opakované žádosti, byly totožné, jaké uváděla v předchozí žádosti. Ohledně obav z diskriminace ruský hovořícího obyvatelstva žalovaný odkázal na blíže neurčený rozsudek Vrchního soudu v Praze. K námitce nezohlednění aktuální situace na Ukrajině žalovaný uvedl, že vycházel z aktuálního stavu ke dni vydání rozhodnutí a vycházel ze zprávy *Informace OAMP MV ČR Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze dne 30. 7. 2021*, kde je uveden seznam zdrojů, z nichž vycházel a které jsou objektivní, nezávislé a veřejně dostupné. K námitce žalobkyně, že se žalovaný nezabýval možným ohrožením žalobkyně s přihlédnutím k jejímu trvalému bydlišti, žalovaný poukázal na skutečnost, že se žalobkyně může usídlit v bezpečné části Ukrajiny. Žalovaný měl za to, že napadené rozhodnutí je zákonné, přezkoumatelné, vychází z dostatečně zjištěného stavu věci a respektuje ustálenou judikaturu.

9. S ohledem na výše uvedené skutečnosti navrhl žalovaný žalobu zamítnout.

Replika žalobkyně

10. Žalobkyně v replice k vyjádření žalovaného zdůraznila, že jako novou skutečnost svých obav z návratu na Ukrajinu uvedla především aktuální hrozbu válečného konfliktu Ruska s Ukrajinou a obavy z hrozící branné povinnosti, která má platit pro ženy i muže do 60 let, tedy i pro žalobkyni. Trvala na tom, že t těmito skutečnostem se žalovaný nevyjádřil. Zdůraznila, že branná povinnost byla zavedena dne 17. 12. 2021, a tudíž tuto novou skutečnost nemohla uplatnit ve své původní žádosti.
11. Dále žalobkyně namítala, že žalovaný nevycházel z aktuálních zpráv o situaci na Ukrajině a dodala, že dle současného stavu nelze předjímat, jak se situace vyvine.
12. Tvrzení žalovaného, že žalobkyně může přesídlit v rámci Ukrajiny, bylo dle žalobkyně bez odůvodnění a aplikace testu možnosti vnitřního přesídlení. Žalobkyně odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93, a ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74, ze kterých plyne nutnost posouzení těchto kritérií: 1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; 2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; 3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti; 4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv a 5) zda je přesun pro žalobkyni bezpečný a to jak během přesídlení, tak po jeho realizaci. Při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele. Žalobkyně namítala, že žalovaný výše uvedené kritéria nezohlednil, přičemž judikatura českých soudů dlouhodobě poukazuje na to, že možnost vnitřního přesídlení na Ukrajině je v současnosti značně ztížena.
13. Z výše uvedených důvodů žalobkyně nesouhlasila s tím, že nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany a považovala napadené rozhodnutí za nezákonné.

Posouzení věci soudem

14. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), bez jednání, neboť žalobkyně i žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasili.
15. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během patnáctidenní lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 32 odst. 1 zákona o azylu. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
16. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
17. Soud z obsahu správního spisu zjistil, že žalobkyně podala dne 25. 9. 2021 opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany v České Republice. Žalovaný rozhodnutím ze dne 2. 12. 2021, č. j. OAM-814/ZA-ZA11-LE26-2021, rozhodl, že žádost o udělení azylu je nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastavil. V opakované žádosti žalobkyně uvedla obavy z diskriminace ruský hovořícího obyvatelstva a ze zavedení branné povinnosti i pro ženy do věku 60 let z důvodu reálné hrozby válečného konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou.
18. Ve své žalobě žalobkyně namítala, že v žalobou napadeném rozhodnutí chybí řádné posouzení aktuální bezpečnostní situace. K tomu soud uvádí, že v době rozhodování žalovaného situace na Ukrajině i přes přítomnost ruských vojsk na jejích hranicích a vzrůstající napětí nebyla vyostřena natolik, aby sama o sobě vedla k nemožnosti i nadále Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu. To se však změnilo ve čtvrtek 24. 2. 2022. Na velké části území Ukrajiny po invazi Ruské federace vypukl mezinárodní ozbrojený konflikt.
19. Krajský soud shledal, že v tomto případě tu jsou podmínky pro prolomení obecné zásady zakotvené v § 75 odst. 1 s. ř. s., podle něhož „*při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.*“
20. Z judikatury správních soudů jednoznačně plyne, že jedním z důvodů k prolomení zásady koncentrace řízení je aplikace čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, (dále jen „procedurální směrnice“). Podle tohoto ustanovení členské státy EU musí zajistit, aby měl žadatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany k dispozici účinný opravný prostředek, jehož podstatou je alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci, které je úplné a *ex nunc* (tj. podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Podle čl. 52 odst. 1 procedurální směrnice se povinnost zajistit účinný

opravný prostředek ve smyslu čl. 46 odst. 3 této směrnice vztahuje na žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané po 20. 7. 2015. S ohledem na včasné neprovedení čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice do vnitrostátního právního řádu, má toto ustanovení přímý účinek, jedná-li se o žádost o mezinárodní ochranu podanou po rozhodném datu (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2017, č. j. 1 Azs 194/2017-30, nebo ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015-35). Právě příslušný krajský soud je v tomto případě soudem, který má povinnost zajistit úplné a *ex nunc* posouzení opravného prostředku podaného proti rozhodnutí žalovaného.

21. V rámci soudního řízení lze při aplikaci čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice uplatňovat pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o udělení mezinárodní ochrany buď nemohl bez svého zavinění uvést již v řízení před správním orgánem, anebo k jejich neuvedení měl ospravedlnitelný důvod (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16).
22. V tomto případě není pochyb o tom, že válka na Ukrajině představuje novou skutečnost, kterou žalobkyně nemohla uplatnit ve správním řízení. Přestože žalobkyně na tuto skutečnost nepoukázala ani později, krajský soud k ní musel přihlédnout z vlastní iniciativy, a to bez ohledu na dispoziční zásadu, která se ve správním soudnictví obvykle uplatní. Byť z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice neplyne požadavek, aby soudy ve správním soudnictví z vlastní iniciativy aktivně dohledávaly případné nové důvody pro udělení mezinárodní ochrany, i Nejvyšší správní soud již připustil, že mohou nastat určité zcela specifické situace, za nichž soudy ve správním soudnictví budou muset přihlédnout i k okolnostem nenamítaným žadatelem o mezinárodní ochranu. Za takovou specifickou situaci Nejvyšší správní soud označil například *vypuknutí válečného konfliktu na území celé země původu žadatele o mezinárodní ochranu* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27, bod 22 *in fine*). Současná situace na Ukrajině podle soudu představuje přesně takovou situaci. Proto k této skutečnosti soud přihlédl i bez návrhu žalobkyně.
23. Soud má za to, že konflikt na Ukrajině představuje skutečnost obecně známou, kterou není třeba dokazovat při jednání. Jedná se v tomto případě o jinou situaci, než tomu bylo ve věci řešené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27. Tímto rozsudkem Nejvyšší správní soud vytýkal Krajskému soudu v Brně, že za notorietu považoval vojenskou operaci spočívající ve vpádu ozbrojených sil Turecka do severní Sýrie kontrolované kurdskými milicemi. Podle Nejvyššího správního soudu se nejednalo o skutečnost, která by byla všeobecně známá, ale spíše o takovou skutečnost, s níž se krajský soud seznámil v rámci své vlastní činnosti, popř. o ní dotčený soudce věděl s ohledem na jeho zvýšený zájem o problematiku zahraniční politiky (viz bod 24 citovaného rozsudku).
24. V případě války na Ukrajině se však krajský soud domnívá, že se o obecně známou skutečnost jedná. Snad každý člověk na světě s přístupem k internetu nebo nezávislým televizním, rozhlasovým či novinovým zprávám o vypuknutí války ví. Nařizování jednání jenom proto, aby krajský soud provedl dokazování ve vztahu k této nové skutečnosti, by nemělo praktický smysl. Absence ústního jednání tak nijak nezasáhne do práv účastníků řízení.
25. Krajský soud nijak nehodnotí intenzitu ozbrojeného konfliktu odehrávajícího se na Ukrajině. Tato nelehká úloha bude na žalovaném. Boje na Ukrajině se již ovšem neomezuji

„pouze“ na část Doněcké a Luhanské oblasti, ale dotýkají se velké části jejího území, včetně hlavního města Kyjeva a raketové útoky probíhají i ve Lvovské oblasti. V tomto směru lze odkázat například na předběžné opatření Evropského soudu pro lidská práva ze dne 1. 3. 2022, sp. zn. ECHR 068 (2022), (bližší viz <https://bit.ly/3HxrjKM>). Evropský soud pro lidská práva v něm na návrh Ukrajiny, aby vydal předběžné opatření vůči Rusku kvůli „masivnímu porušování lidských práv ruskými vojsky během vojenské agrese vůči suverénnímu území Ukrajiny“, při vyhovění tomuto návrhu vzal v potaz „současnou vojenskou aktivitu, která byla zahájena dne 24. února 2022 v různých částech Ukrajiny a domnívá se, že vyvolává skutečné a trvající riziko vážné hrozby porušení práv civilního obyvatelstva zaručených Úmluvou, zejména podle článku 2 (právo na život), 3 (zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání) a 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života) Evropské Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.“ [přeložil a zvýraznil soud]. Jedná se o natolik významnou změnu poměrů v zemi původu žalobkyně, že rozhodnutí žalovaného i z toho důvodu nyní jednoduše nemůže obstát.

26. Krajský soud zrušil rozhodnutí žalovaného z důvodu pozdějšího vývoje na Ukrajině, který soud musel vzít podle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice v potaz. Za této situace bude skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžadovat rozsáhlé doplnění ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V novém rozhodnutí bude žalovaný muset přihlédnout k aktuální (zejména bezpečnostní a lidskoprávní) situaci na Ukrajině, která tu bude v době jeho rozhodování a jejíž podobu momentálně nelze s ohledem na dramatický vývoj těchto dnů spojený s bezprecedentní vojenskou agresí Ruské federace vůči Ukrajině předvídat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2022, č. j. 5 Azs 82/2020-64, bod 34).
27. S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud žalobou napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a současně věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení dle § 78 odst. 4 s. ř. s. V něm bude dle § 78 odst. 5 s. ř. s. žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.
28. Vzhledem ke shora uvedenému, tj. že krajský soud zrušil napadené rozhodnutí a žalovaný správní orgán následně bude v řízení pokračovat, dalšími žalobními námitkami se již soud podrobněji nezabýval, neboť by to bylo za dané situace předčasné.
29. Vzhledem k tomu, že žalobkyně měla ve věci plný úspěch, soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení v celkové výši 121 Kč za zaplacené poštovné. Jiné náklady žalobkyni v tomto řízení podle obsahu soudního spisu nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 23. března 2022

Mgr. Václav Trajer v.r.
samosoudce